

Raadsvoorstel en -besluit

2023-0010908

Jacqueline van Dongen

Afdeling: Realisatie

17/02/23

Bijlage 1 - Achtergrondinformatie project
binnenstedelijke waterberging.pdf

Kredietvrijgave binnenstedelijke waterberging Zwijndrecht

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van artikel 147, tweede lid, van de Gemeentewet en artikel 3, eerste lid, onderdeel d, van de Financiële verordening van de gemeente Zwijndrecht te besluiten:

1. akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van een investeringsbudget van € 796.000,- voor het project binnenstedelijke waterberging Zwijndrecht;
2. de lasten van € 322.000,- voor het gemeentelijk deel te dekken via het al opgenomen investeringsbudget in het gemeentelijk investeringsprogramma;
3. de lasten van € 474.000,- voor het Waterschap-deel te dekken via de al opgenomen bijdrage van het Waterschap Hollandse Delta in het gemeentelijk investeringsprogramma.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Inleiding

Als gevolg van klimaatverandering en de toenemende duur en intensiteit van piekbuien is er op diverse plekken in Zwijndrecht behoefte aan meer waterbergende capaciteiten. In veel wijken is het rioleringssysteem en de waterhuishouding niet berekend op de huidige piekneerslag doordat het is aangelegd op basis van het klimaat tussen het jaar 1970 en 2000. Hierdoor is er niet voldoende overcapaciteit aanwezig om een piekbui goed op te vangen. Het doel van dit project is om op verschillende locaties in Zwijndrecht stedelijk waterberging te realiseren. De volgende locaties maken onderdeel uit van het project:

- Locatie 1: De oevers langs de Abraham Kuypersingel en de Goeman Borgesiussingel;
- Locatie 2: De oever grenzend aan de Schobbelandstraat;
- Locatie 3: De westoever aan de Laan van Walburg;
- Locatie 4: De noordoever aan de Luiksesingel;
- Locatie 5: De noordoever aan het Londenseplein;
- Locatie 6: De westoever aan de Ringdijk Noord;
- Locatie 7: De westoever aan de Ringdijk Zuid.

Locatie 1 en 2 vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Zwijndrecht. Locatie 3 t/m 7 vallen onder de zorgverplichtingen van het Waterschap Hollandse Delta. Met het Waterschap zijn afspraken gemaakt over de realisatie van dit project. Het Waterschap levert een volledige financiële bijdrage voor locatie 3 t/m 7.

Op de genoemde locaties wordt ingezet op het vasthouden van water, het bergen van water en het afvoeren van overtollig water. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het toepassen van meer groen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. In de begroting is een totaal investeringskrediet voor dit project opgenomen van € 796.000,-. Met voorliggend voorstel wil het college uw raad vragen om het in de begroting opgenomen krediet vrij te geven.

Eerdere besluitvorming

2022-0165171 Begroting 2023 en Meerjarenraming 2024-2026

Op 8 november 2022 heeft uw raad de Begroting 2023 en de Meerjarenraming 2024-2026 vastgesteld. Onderdeel van de begroting is het Investeringsprogramma 2022-2025, waarin het Investeringsproject binnenstedelijke waterberging is opgenomen.

2021-0068394 Programma Duurzaamheid

Op 29 juni 2021 heeft uw raad het Programma Duurzaamheid vastgesteld. In het Programma Duurzaamheid zijn de ambities op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie opgenomen. Het project binnenstedelijke waterberging draagt bij aan de uitvoering van het programma Duurzaamheid. Het doel van het project is om wateroverlast, als gevolg van klimaatverandering, op diverse locaties in Zwijndrecht tegen te gaan.

2019-15593 Integraal groenbeleid 'Groen leeft'

Op 15 oktober 2019 heeft de gemeenteraad het Integraal groenbeleid vastgesteld. Het Integraal groenbeleid is opgebouwd uit de volgende vijf thema's: identiteit, gezondheid, leefbaarheid, klimaat en biodiversiteit. Het project waterberging draagt bij aan de nadere uitwerking van dit beleid, zoals met de aanleg van meer groen en natuurvriendelijke oevers waarmee het herstel van biodiversiteit wordt bevorderd en de kwaliteit van de openbare ruimte wordt versterkt.

2022-0199818 Natuurwaarden- en natuurkansenkaart gemeente Zwijndrecht

Recent heeft het college de geactualiseerde Natuurwaarden- en natuurkansenkaart gemeente

Zwijndrecht vastgesteld en uw raad hierover geïnformeerd. Dit is het resultaat van één van de activiteiten uit het Programma Duurzaamheid met als doel de biodiversiteit te verbeteren. Het project binnenstedelijke waterberging draagt hieraan bij door de aanleg van groen en natuurvriendelijke oevers.

Beoogd effect

Het beoogde effect van voorliggend voorstel is dat met het beschikbaar gestelde krediet het project kan worden gestart waarmee een robuust en toekomstbestendig watersysteem kan worden aangelegd op diverse locaties in Zwijndrecht.

Argumenten

1.1 Voor investeringen die zijn opgenomen in het investeringsprogramma boven de € 200.000,- (bruto) is een raadsbesluit nodig.

Volgens artikel 3 van de Financiële verordening gemeente Zwijndrecht moeten investeringen die zijn opgenomen in het investeringsprogramma maar hoger zijn dan € 200.000,- (bruto) apart aan de raad worden voorgelegd. Het benodigde investeringsbedrag voor het project binnenstedelijke waterberging is hoger dan € 200.000,- en wordt daarom met dit voorstel aan uw raad voorgelegd.

Kantttekeningen

1.1 Indien het benodigde krediet niet beschikbaar wordt gesteld dan kan het project op korte termijn niet worden gestart.

Er is behoefte aan meer waterbergende capaciteiten op diverse locaties in Zwijndrecht. Dit is nodig om de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast, tegen te gaan. Met het benodigde krediet kan het project worden gestart.

1.2 Met het project binnenstedelijke waterberging worden niet alle wateroverlastsituaties in Zwijndrecht opgelost.

Binnen het project is een aantal locaties voorzien waar het realiseren van binnenstedelijke waterberging mogelijk is. Hiermee wordt een mooie stap gezet in het creëren van grotere buffers voor het opvangen en bergen van water. Tegelijkertijd worden met dit project niet alle situaties rondom wateroverlast in Zwijndrecht opgelost. We zijn voortdurend op zoek naar manieren om de leefomgeving klimaatrobuust en toekomstbestendig in te richten, binnen de beschikbare ruimte die er is in een stedelijke omgeving als Zwijndrecht.

Extern draagvlak

De werkzaamheden hebben een directe impact op de leefomgeving van bewoners. Direct betrokkenen worden daarom in een vroeg stadium geïnformeerd over de werkzaamheden door middel van een uitgebreide flyer. Onderdeel van het project is de aanleg van natuurvriendelijke oevers op een aantal locaties. Deze oevers worden op een andere manier beheerd. Zo wordt er bijvoorbeeld minder vaak gemaaid dan nu het geval is. Dit heeft impact op de groenbeleving van bewoners. Het is daarom van belang om de direct betrokkenen hierover vooraf goed te informeren.

Voor de uitvoering van dit project zijn afspraken gemaakt met het Waterschap Hollandse Delta. De afspraken ten aanzien van de financiën en de uitvoering van het project zijn vastgelegd in een overeenkomst. Gemeente Zwijndrecht draagt zorg voor de uitvoering van het project op alle locaties. Het Waterschap Hollandse Delta levert een volledige financiële bijdrage aan de gemeente voor locaties die vallen onder de zorgverplichting van het Waterschap.

Duurzaamheid

Het project waterberging Zwijndrecht draagt bij aan de uitvoering van de Groenvisie, het Programma Duurzaamheid en de Natuurwaarden- en natuurkansenkaart. Door op diverse locaties in Zwijndrecht

meer binnenstedelijke waterberging te realiseren wordt ingespeeld op de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast. Door meer bergingsmogelijkheden te realiseren en water langer in een gebied vast te kunnen houden, kan flexibeler ingespeeld worden op periodes van droogte en piekneerslag. Voor het vasthouden en bergen van regenwater wordt ingezet op meer groen langs de oevers en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Dit draagt bij aan de kwaliteit en de beleving van de leefomgeving en daarmee ook aan de gezondheid van inwoners. Daarnaast wordt het herstel van biodiversiteit bevordert.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

Na besluitvorming door uw raad worden de werkzaamheden verder voorbereid. De uitvoering van de werkzaamheden staat gepland voor 2023. De precieze planning wordt bepaald nadat het krediet beschikbaar is gesteld.

Communicatie/publicatie/participatie

De diverse betrokkenen in de directe omgeving worden geïnformeerd over de werkzaamheden en de planning. Er wordt een flyer ontworpen met meer uitleg over het project en de maatregelen die worden toegepast. Eén van de maatregelen is de aanleg van natuurvriendelijke oevers. In de flyer wordt meer informatie gegeven over wat een natuurvriendelijke oever is, welke voordelen het oplevert ten aanzien van de biodiversiteit en de beleving van de openbare ruimte. Daarnaast wordt uitleg gegeven over het beheer van de natuurvriendelijke oevers. Bij de realisatie van het project wordt gekeken of kinderen van basisschool De Toermalijn betrokken kunnen worden.

Personeel/organisatie/SCD

Met het Waterschap Hollandse Delta zijn afspraken vastgelegd in een overeenkomst ten aanzien van de uitvoering van dit project. Voor locatie 3 t/m 7 draagt de gemeente namens het Waterschap zorg voor de realisatie van het project. Het Waterschap levert voor de betreffende vijf locaties een volledige financiële bijdrage aan de gemeente.

Bij dit project is sprake van een hoog ecologische verantwoordelijkheid waarvoor specifieke kennis en kunde benodigd is. Hiervoor wordt de uitvoeringsbegeleiding uitbesteed aan een ontwerpende partij. Dit is binnen het project voorzien.

Financiën

Voor het gehele project is een totaal krediet nodig van € 796.000,-. Hiervan is € 474.000,- voor rekening van het Waterschap Hollandse Delta en € 322.000,- voor rekening van de gemeente Zwijndrecht. Deze investering wordt conform de nota waarderen en afschrijven uit 2020 geactiveerd. De afschrijvingstermijn is gesteld op 50 jaar. Met de bijbehorende kapitaallasten is reeds rekening gehouden in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Het benodigde krediet is verdeeld over de diverse locaties en onderverdeeld in voorbereidingskosten en uitvoeringskosten. De projectkosten voor locatie 1 en 2 zijn voor rekening van de gemeente Zwijndrecht en de projectkosten voor locatie 3 t/m 7 zijn voor rekening van het Waterschap Hollands Delta.

Het overzicht van de financiën voor de verschillende locaties ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Kosten
Totaal benodigd krediet voor alle locaties	€ 796.000,-
Projectkosten locatie 1 en 2 (gemeente Zwijndrecht)	€ 322.000,-
• Voorbereiding	€ 75.000,- € 247.000,-

Kredietvrijgave binnenstedelijke waterberging Zwijndrecht

• Uitvoering	
Projectkosten locatie 3 t/m 7 (Waterschap Hollands Delta)	€ 474.000,-
• Voorbereiding	€ 133.000,-
• Uitvoering	€ 341.000,-

Bijlage 1 - Achtergrondinformatie project binnenstedelijke waterberging Zwijndrecht

Aanleiding

Door klimaatverandering hebben we te maken met meer hevige regenbuien en nattere winters. De verwachting is dat dit in de toekomst nog meer gaat toenemen. Periodes van extreme regenval en overstromingen zullen elkaar afwisselen met periodes van droogte en weinig oppervlakte water. In Zwijndrecht hebben we dit in 2020 aan den lijve ondervonden. Op meerdere plekken was sprake van wateroverlast als gevolg van extreme hoosbuien. In veel wijken is het bestaande watersysteem niet berekend op de gevolgen van klimaatverandering. Veelal is het watersysteem aangelegd op basis van het klimaat tussen het jaar 1970 en 2000. Om beter voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering, nu en in de toekomst, is het nodig om meer ruimte te creëren voor het opvangen en bergen van water. In een stedelijk gebied als Zwijndrecht wordt deze ruimte gevonden in de ontwikkeling van stedelijke waterberging en de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

Naar aanleiding van de situatie in 2020 hebben de gemeente Zwijndrecht en het Waterschap Hollandse Delta gezamenlijk een inventarisatie uitgevoerd naar kansrijke locaties om water te kunnen opvangen en bergen. Uit deze inventarisatie zijn zeven geschikte locaties naar voren gekomen waar het mogelijk is om oevers te ontwikkelen tot stedelijke waterberging. Dit heeft geleid tot het project binnenstedelijke waterberging. Samen met het Waterschap zijn afspraken gemaakt over de uitvoering en financiering van het project. Deze afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst.

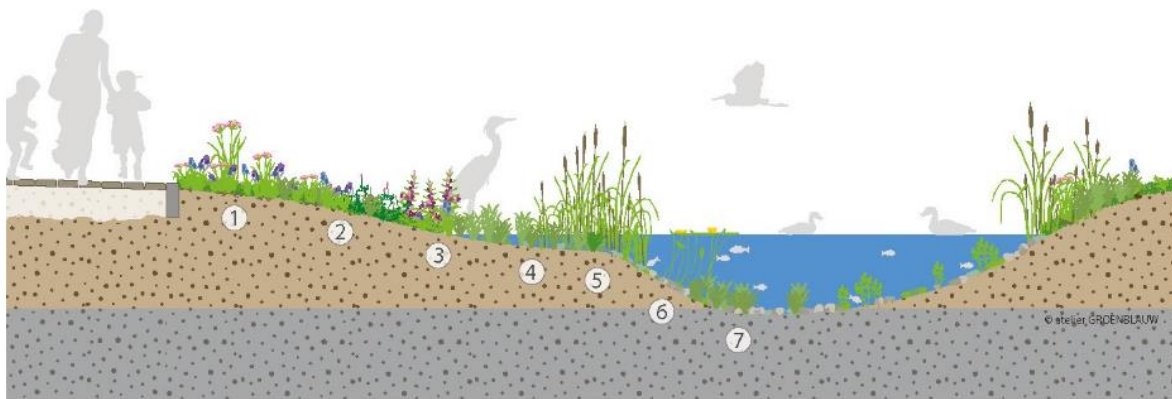
Waterberging en natuurvriendelijke oevers

Op de aangewezen locaties wordt meer ruimte gecreëerd voor het opvangen en bergen van water. Dit doen we door de watergangen aan te passen om meer water op te kunnen vangen. En door de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Een natuurvriendelijke oever is een geleidelijk aflopende overgang van land naar water. Deze oever vangt meer water op in nattere periodes en bevat meer oppervlakte water in droge periodes. De oever werkt hierdoor als een soort spons en is beter bestand om weersextremen op te vangen. Dit is niet het enige voordeel. Ook de biodiversiteit krijgt een flinke boost. Wanneer de overgang steil is biedt het geen leefruimte voor veel dieren en planten. Door het verloop geleidelijk te maken kunnen hier veel planten groeien die vervolgens weer een plek bieden aan verschillende dieren. Denk hierbij aan kleine waterdieren, vissen, amfibieën en vogels. In het ondiepe water groeien oeverplanten en onderwaterplanten. Deze planten dragen bij aan het verbeteren van de bijstand (en andere bestuivers) en de waterkwaliteit. Hoe meer de natuur haar gang kan gaan hoe beter de kwaliteit van het water zal zijn. Het water ziet er dan ook helderder uit. Een natuurvriendelijke oever geeft dieren en planten alle ruimte en er ontstaat een rijk en gevarieerd leven.

Naast de positieve effecten op de biodiversiteit dragen natuurvriendelijke oevers ook in positieve zin bij aan de beleving van de openbare ruimte. De natuur- en groenbeleving wordt versterkt. Bestaande bomen worden zoveel mogelijk behouden. Natuurvriendelijke oevers zijn daarnaast veiliger voor kinderen. De overgang van land naar water is minder steil waardoor kleine kinderen er minder snel in vallen en makkelijker uit kunnen komen als ze erin terechtkomen.

Natuurvriendelijke oevers vragen om een natuurvriendelijke manier van beheer en onderhoud. Zo worden de oevers minder vaak gemaaid om de planten en dieren zo min mogelijk te verstoren. Er wordt een uitgebreide flyer opgesteld met informatie voor bewoners en direct betrokkenen over het project, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en de impact daarvan op de leefomgeving.

Onderstaande afbeelding geeft een beeld van hoe een natuurvriendelijke oever is opgebouwd.

Verschillende zones:

1. Planten voor bloemrijk grasland
2. Planten voor vochtige grond
3. Natte kruidachtige planten
- 4-5. Moerasplanten in dieper water
6. Drijvende planten
7. Onderwaterplanten

